Vzkříšení Lazara

Původ materiálu
David Najbrt
Pořadí v lekci
12

Téma

Pán Ježíš vzkřísil z lásky Lazara a evangelista Jan to zapsal, abychom i my věřili, že vzkříšení se týká i nás.

I když se smrt zdá jako konec všeho, pro Pána Boha a jeho lásku k nám to není překážka.

Cíle

- Děti si mají připomenout, že smrt není konec lásky k druhým lidem a k Bohu. Že Pán Ježíš nám otevřel nový život a nové setkání i přes smrt.
- Děti mají porozumět, že na toto Boží dílo lásky musíme trpělivě čekat, a věřit Pánu Bohu, i když se zdá, že se svojí pomocí otálí, nebo to vypadá, že jeho pomoc přijde už pozdě.

Pro učitele

Poznámky k příběhu

- Betanie — vesnice asi 3 km od Jeruzaléma.
- Lazar — forma jména, v jehož slovním základu se objevuje Bůh (můj) (je) pomoc: Bůh pomohl, Pomozpánbůh.
- Marie a Marta — Lazarovy sestry, Marie, která pomazala Ježíšovy nohy olejem a otřela je svými vlasy, ale až v následující kapitole.
- v. 4–6 — pohybujeme se v různých vrstvách nebo hloubkách chápání — Ježíš říká: „Ta nemoc není k smrti, ale k slávě Boží.“ Na jedné rovině ovšem ona nemoc k smrti vede, Lazar umře. Na hlubší rovině Ježíš sděluje, co je na celé věci, resp. na celém životě, na celém Božím vztahování se k lidem, to nejdůležitější a podstatné. Nemoc to není, a nakonec ani smrt, je to Ježíšova smrt a zmrtvýchvstání — Boží dílo záchrany člověka.
- Ježíš Lazara i jeho sestry miloval (připomíná se několikrát), přesto dva dny čekal. Tento záměrný odklad na jedné rovině připravuje (inscenuje) zázrak vzkříšení už dlouho mrtvého (čtyři dny). Na jiné poznáváme, že Pán Bůh dělá věci ve svůj čas a nic to nemění

na jeho lásce k nám. V biblickém svědectví i příbězích svědků po-biblických je pravidelně rozměr svědectví víry v situaci krize, ve které dochází odkladu pomoci (až i třeba za smrt), Božího prodlévání. Představa, že takové prodlévání je jakousi „Boží svévolí“, naschválem, je plochá — chybí jí rozměr Boží lásky a perspektiva Božího království (srv. Jb).

- „Aby byl oslaven“ — v Janovi jsou formulace o oslavení vztahovány k Ježíšově kříži. Jeho smrt nenese na rozdíl od Marka a Matouše v Janovi rozměr utrpení, bolesti, opuštěnosti, ale oslavy, vyvýšení, vítězství. V Janovi je vzkříšení Lazara bezprostřední příčinou, vedoucí k rozhodnutí židovských představitelů, že je třeba Ježíše zabít.
- Pojďme do Judska — Ježíš po dramatických událostech v předcházející kapitole odešel za Jordán (J 10,40).
- Židé chtěli kamenovat (J 10,31.39).
- Židé — Janovo evangelium svádělo svým pojmenováním Ježíšových odpůrců některé vykladače až k antisemitismu a podobným nekřesťanským výlevům. Neškodí připomenout, že i Pán Ježíš byl Žid, a stejně tak jeho učedníci a následovníci. Janovo evangelium bylo psáno v době, kdy první křesťané žili už mimo židovské synagogy. Do Janova vyjadřování na těchto místech zřejmě proniká i zkušenost doby, ve které je evangelium psáno.
- Nedorozumění s učedníky (v. 11nn.) — vede ke zdůraznění, že jde opravdu o smrt, která se stane příležitostí pro víru svědků, pro Ježíšovu křísící moc.
- Váhání Marie: nejde vstříc, zůstává doma — váhání víry v situaci prodlévání Boží pomoci.
- Marta přichází a formuluje své pochybnosti: věřím, že máš tu moc — nechápu, proč jsi ji nepoužil, když to ještě bylo možné.
- Marta věří „vzkříšení v poslední den“, vzkříšení k poslednímu soudu.
- Po Ježíšových slovech ale vyznává víru v Ježíšovu moc, která nezůstala nevyužita, dokud to bylo možné, protože pro tuto moc nejsou žádné hranice nepřekonatelné, resp. všechny hranice — smrt, hřích jí překonány budou.
- Na Martino pobídnutí vyjadřuje své pochybnosti i Marie. Ježíš pro tentokrát nečiní slovem, ale oslovuje činem.
- Ježíšova láska a Ježíšovy emoce, citová hnutí k lidem: vzrušení, rozhorlení, slzy. Soucit s lidskou bolestí, zármutkem, utrpením, které ho nenechává v klidu; v rozhorlení je i osten hněvu, naštvání — nesmířenosti s utrpením druhých — ani s jejich nechápavostí víry: v. 37 připravuje nahrávku na smeč: „dokázal uzdravit slepého, dokázal by i uzdravit ze smrtelné nemoci, teď mu ale už zbývají jen slzy.“ (Po Martě a Marii třetí podobná otřesená, nebo nerozkvetlá víra.)
- Vzkříšení se děje slovem; není nic, co by odolalo Božímu slovu — ani smrt.
- Ježíšovo působení provází moc Boží — která uzdravuje, vrací zrak slepým, sluch hluchým, naději chudým a ztraceným, zatracené (malomocné, celníky, prostitutky) vrací zpátky do

života, vrací život mrtvým (Mt 11,5; L 7,22; Mt 9,18–26; Mk 5,21–43; L 8,40–56; L 7,11–16).

- Lazar byl vzkříšen, ale nakonec nepochybně zase zemřel — v tomto smyslu je zde zázrak vzkříšení „jen“ svědectvím Ježíšovy moci a vůle tuto moc věnovat milovaným lidem.
- Vedle toho je to zázrak návratu do života, přes nepředstavitelnou hranici. V tomto smyslu tedy nemá Boží láska k člověku hranice.
- Někteří uvěřili, někteří ne. Otázka víry je otázkou pro každého člověka osobně.

Poznámky k tématu období

V období závěru církevního roku, přemýšlení o otázce smrti člověka, „Dušiček“, máme zde výhled za smrt. Ke vzkříšení a k novému životu a novému setkání.

Úskalí

Otázka proč Pán Bůh nepřichází na pomoc a neudělá zázrak, i když tolik věříme v jeho moc, je otázkou mnoha biblických svědků (zvl. žalmistů) i postav tohoto příběhu. Víra je v takových chvílích otřesena, prochází těžkou zkouškou. Odpověď na tuto otázku, že Pán Bůh činí svou vůli a ve svůj čas, může být pro zkoušenou víru poměrně prázdná, až vlastně jen fráze.

Výklad tohoto oddílu je dobré směřovat k tomu, že je svědectvím o tom, že Boží jednání s člověkem, Boží vztah k člověku není smrtí skončen, přerušen, uzavřen. Příběh je svědectvím, že Pán Bůh má moc dát člověku nový život v našich lidských rozměrech. Pro Boží moc a lásku k člověku není smrt překážkou ani v situaci úplného konce tohoto vezdejšího života. Lazarovo vzkříšení vede k Ježíšovu kříži a tím k záchraně ze smrti i hříchu člověka pro tento vezdejší život i pro to, co přijde po něm.

Otázkou zůstává Lazarův život po vzkříšení, téma krásné literatury a spekulací. Jsou to jen spekulace, raději bych se jim vyhnul.

Odkazy

Vzkříšení Lazara, pořad ČRo *Ranní slovo*, host Jan Sokol.

Kázání (nejen) z našich sborů dostupná na internetu (např)

Vzkříšení Lazara (deti.vira.cz, pracovní listy).

Čapek, Karel: Apokryfy.

Pro děti

Pro předškolní děti

Těšili jste se na něco? A splnilo se vám to? Třeba, že někam pojedete na výlet, do zoo na zvířátka, na zmrzlinu, na návštěvu? Zkusíme to namalovat.

Někdy se to, na co se těšíme, nesplní. Stalo se vám to?

Někdy se stane, že se nám splní i to, co jsme si mysleli, že nejde. Nejede vlak, nejede auto, prší a nemůžeme ven, zmrzlina má zavřeno. A ono se to někdy splní jinak. Místo vlaku nás odveze autobus, místo hraní si venku si uděláme nádhernou hru doma, najdeme nově otevřený obchod se zmrzlinou tam, kde dřív byl prázdný dům. A my máme radost, snad i větší, než na jakou jsme se těšili. Zkusme si to namalovat.

Pánu Bohu můžeme věřit, že pro nás má připravené i věci, které si myslíme, že nejdou.

Zkusme si připravit nějakou krabičku, která nejde otevřít, je v ní něco moc dobrého, ale nemáme klíč, nebo otvírák, nebo se do ní nemůžeme dostat. Nedá se nic dělat. Nakonec se krabička otevře a my máme radost z toho, co jsme si mysleli, že nejde.

Pomůcky: Pastelky, barvy, papír; krabice s dobrotami.

Pro mladší děti

Pán Ježíš říkal věci, které se lidem, kteří Pána Boha chtěli vidět po svém, nelíbily. Nerozuměli tomu, ani tomu nezkoušeli rozumět, radši se naštvali a chtěli ho dokonce zabít. Pán Ježíš musel utéct až za řeku Jordán. Tam dostal zprávu, že Lazar, kterého měl moc rád, je moc nemocný a že asi umře. Lazarovy sestry, jmenovaly se Marta a Marie, a Pán Ježíš je měl taky moc rád, poslaly pro Pána Ježíše, protož si říkaly, že by třeba ještě stihnul přijít, než Lazar umře a třeba ho uzdravit. Pán Ježíš dokázal říkat takové věci, že lidé, co to slyšeli, najednou pochopili, co je v životě důležité a dobré. Dokázal tak vlastně uzdravovat nemocné lidské vztahy — když se lidé neměli a nechtěli mít rádi, nebo když zapomínali na Pána Boha. A Pán Ježíš právě tak dokázal uzdravovat i lidi, kteří měli nemocné oči, uši, jazyk, nohy, záda nebo třeba kůži. Pán Bůh ho poslal na svět, aby lidi uzdravoval — tím, co říkal i tím co dělal, a nakonec aby lidi zachránil, když se za ně (za nás) obětoval. A Pán Ježíš měl k tomu od Pána Boha velikou moc, takže dokázal uzdravit i beznadějné případy — i ty největší hříšníky i ty nejnemocnější lidi.

Když se Pán Ježíš dozvěděl, že je Lazar na umření, nevyběhl ale hned na cestu za ním. Ne snad že by se bál, že by ho zase někdo chtěl zabít. Pán Ježíš čekal a my vlastně nevíme proč. Víme, že to tak někdy v životě bývá. Člověk prosí Pána Boha o pomoc, o zázrak, a musí čekat.

V takových chvílích se ukazuje, že k víře je potřeba trpělivost, že to, jak si to představujeme my, není tak, jak si to představuje Pán Bůh. Tohle nedorozumění, to, že Pánu Bohu nerozumíme, vychází z toho, že si nedovedeme představit, jak by všechno mohlo dopadnout nakonec dobře, když to teď vypadá tak špatně a zle.

Třeba když je někdo moc nemocný a umírá a my prosíme Pána Boha, aby ho zachránil, že by nám moc chyběl, a on stejně umře. To vypadá jako úplný konec. Když Pánu Bohu věříme, věříme mu, že dokáže i takovýhle smutný konec obrátit nakonec k dobrému, že se i po smrti setkáme s tím, koho máme rádi.

Dnešní příběh totiž pokračuje. Pán Ježíš nakonec za Lazarem přišel. Ale Lazar už byl mrtvý, už byl pohřbený v hrobě. Všichni si mysleli, že Pán Ježíš přišel pozdě, že teď už se přece nedá nic dělat, že přišel s křížkem po funuse. Myslela si to Marta, myslela si to i Marie, které Pána Ježíše znaly a věřily mu a myslely si, že ví, co může a nemůže dokázat.

Nakonec ale pochopily, že Pán Ježíš nemá moc uzdravit jenom pro tenhle náš život tady, ale že má moc zachránit lidi i ze smrti. Martě to Pán Ježíš řekl, a ona tomu uvěřila. Marii to ukázal, když zavolal Lazara z hrobu a vzkřísil ho z mrtvých.

My jsme na tom spíš jako ta Marta. Pán Ježíš nechodí mezi lidmi tak, jako chodil tehdy, nekřísí mrtvé, abychom to viděli tak, jako tehdy Marie, ale promlouvá k nám — v Bibli, v modlitbě, v setkáních s druhými lidmi — tak, abychom to všichni slyšeli. A uvěřili mu. Věřili mu, že smrt není konec. To, že umřel Pán Ježíš, a že i my všichni jednou umřeme, tomu se věří snadno. Pán Ježíš k nám promlouvá tak, abychom věřili, že tak jako on vstal z mrtvých, tak i pro nás je smrt nový začátek a nový život a nové setkání s ním, i s těmi, které máme rádi.

Pro starší děti

Co nás víc oslovuje? Když si o něčem povídáme, nebo když něco uvidíme na vlastní oči? Čemu víc věříme?

Víra je v tomhle těžká, nebo těžší. To, čemu věříme, nevidíme, jenom o tom slyšíme. A teprve, když tomu věříme, můžeme to, čemu věříme, kolem sebe i zahlédnout. Tam, kde bychom to dříve neviděli. Setkávat se s Pánem Bohem a s Ježíšem můžeme totiž tam, kde mu věříme.

Přečtěme si příběh a projděme si ho.

Kdo v příběhu o Lazarovi slyšel a věřil? Kdo viděl a věřil? Byl tam někdo, kdo viděl a nevěřil?

Zkuste v příběhu najít, jak Pán Ježíš celou situaci prožíval. (Horlil, rozrušil se, plakal.)

Kdybyste něco takového viděli, co byste si mysleli? Že je to trik, podvod? Je snadné uvěřit i něčemu, co vidíme?

Setkali jste se s tím, že někdo moc prosil Pána Boha o zázrak? Třeba, aby se uzdravil, někdo blízký, kdo umíral? Splnilo se to? Nebo ne? Máme se takhle modlit?

Někdy nerozumíme Pánu Bohu, proč něco neudělá. Můžeme ale věřit, že Pán Bůh rozumí nám, že ví, co nás trápí a co bychom si tolik přáli. To, co Pán Bůh udělá, je často jinak, než si představujeme. Věříme, že Pán Bůh všechno přivede k dobrému, byť i přes smrt, kterou si představujeme jako úplný konec (všeho dobrého).

Jak byste tento příběh nazvali vy? Je o Lazarovi? Nebo o Ježíšovi? Nebo o víře Marty, Marie? Nebo o smrti a o tom, že v Božích očích smrt nemá práva?

Liturgie

Biblický text k zapamatování

Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. (J 11,25)

Modlitba

Pane Bože, ty víš, o co bychom tě chtěli prosit, ty nás znáš a ty nám rozumíš. Dávej nám, prosíme, trpělivost, abychom dovedli čekat na tvé dary. Dávej nám, prosíme, pokoru a otevřenost, abychom hledali tvou vůli a ne vůli svou. Dávej nám, prosím, víru, že vzkříšení a nový život se týká přímo každého z nás, že jsi je připravil pro nás pro všechny. Amen.

Kam dále
Vzkříšení Lazara (deti.vira.cz, pracovní listy)
Odkaz na píseň
Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal
Ježíš živ jest i já s ním
Až usnu navždy (SV13)
Sláva halelu (SV53)
Já jdu tam do Boží země (SV97)
Vánoční (Jsem zde na zemi poutníkem) (SV133)
Kristus je má síla i spasení
Velikonoční (Nepůjdu hledat hrob) (SV214)
Cílová skupina
Starší školní
Předškolní

Mladší školní

Katechetické cykly

Církevní rok

Biblický odkaz (kat)

Jan 11,1–47

2 Korintským 5,14–21

Matouš 11,5

Lukáš 7,22

Matouš 9,18–26

Marek 5,21–43

Lukáš 8,40–56

Lukáš 7,11–16